

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА ТА ПРАВОЗНАВСТВА

ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА КРАЇН ЄВРОПИ

ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЗАКАРПАТСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ПЕРЕПІДГОТОВКИ
ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ
ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ,
ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ»

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ДЕРЖАВА І ПРАВО:
ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ
І СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ»**

14-15 листопада 2014 р.

м. Ужгород

УДК 342(063)
ББК 67я43
Д 36

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Бисага Ю.М., д.ю.н., професор (головний редактор); Алмаші М.М., к.ю.н., доцент; Белов Д.М., д.ю.н., доцент; Булеца С.Б., к.ю.н., доцент; Гомонай В.В., к.ю.н., доцент; Греца Я.В., к.ю.н., доцент; Камні О.Ю., к.ю.н., доцент; Лазур Я.В., д.ю.н., професор; Митровка Я.В., к.ю.н., доцент; Палінчак М.М., к.і.н., доцент; Рогач О.Я., д.ю.н., професор; Рошканюк В.М., к.ю.н., доцент; Ступник Я.В., к.ю.н., доцент; Чечерський В.І., к.ю.н., доцент; Ченис О.І., к.ю.н., доцент.

«Держава і право: проблеми становлення і стратегія розвитку»: Матеріали Д 36 міжнародної науково-практичної конференції, м. Ужгород, 14-15 листопада 2014 р. – Ужгород : «DA-Print», 2014. – 220 с.

ISBN 978-617-7178-41-4

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на міжнародну науково-практичну конференцію «Держава і право: проблеми становлення і стратегія розвитку», яка відбулася на базі юридичного факультету Ужгородського національного університету 14-15 листопада 2014 р.

**УДК 342(063)
ББК 67я43**

© Інститут держави і права країн Європи
«Ужгородський національний університет», 2014
© Державний навчальний заклад «Закарпатський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій», 2014

ISBN 978-617-7178-41-4

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА; ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ

Особливості нормативної структури підгалузі права Галета О. А.	9
Погляди Г. Ф. Шершеневича на державу Грабовецький Д. В.	12
Правовий статус Головного управління соціального страхування в УСРР у 20-х рр. ХХ ст. Мельничук М. О.	15
До питання синергетики у розвитку правових систем Стецуняк Д. А.	18
Діяльність юридичного відділу Полтавського губернського революційного комітету на рубежі 1919–1920 рр. Стрілець В. В.	21
До питання визначення принципів юридичної відповідальності Терещук М. М.	24
Розвиток відносин медичного страхування: науково-методологічна основа Терованесов А. М.	26
Діаспора та національна меншина: юридичні аспекти розмежування Фурдик Т. М.	29
Системність як необхідна умова ефективності законодавства Червінська Н. В.	32

НАПРЯМ 2. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

Повноваження органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Реформування системи місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування Васильєва Д. М.	35
Забезпечення вільного розвитку та рівноправності усіх національних мов в Україні Васильченко О. П.	38
Принцип верховенства права Кравець М. О.	41
Становлення інститутів громадянського суспільства в Україні Лотюк О. С.	43
Механізми вирішення суперечностей у діяльності органів місцевого самоврядування в Україні Лук'янова Г. Ю., Клебан І. І.	46

ганізації при губернському юридичному відділі юридичних курсів [2, арк. 24], які були відкриті наприкінці березня 1920 р. і нараховували 21 слухача [2, арк. 37 зв.].

Таким чином юридичному відділу полтавського губернського ревкому протягом першого місяця своєї діяльності вдалося відновити переважно на рівні міста Полтави і Полтавського повіту діяльність установ, що перебували у віданні Народного комісаріату юстиції УСРР.

Література:

1. Державний архів Полтавської області (далі – ДАПО). – Ф. 1865. – Оп. 1. – Спр. 4.
2. ДАПО. – Ф. 3872. – Оп. 1. – Спр. 172.

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПРИНЦИПІВ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Терещук М. М.

*здобувач кафедри теорії держави і права
Національної академії внутрішніх справ України
м. Київ, Україна*

Основними питанням функціонування будь-якого юридичного інституту є визначення принципів їх функціонування, що надає змогу встановити вихідні засади здійснення будь-якої юридично значимої діяльності.

Юридична відповідальність як ключовий інститут забезпечення правопорядку і законності в державі та суспільстві, пов'язана із діяльністю відповідних владних органів держави, має процедурний правовий характер реалізації та потребує належного рівня забезпечення й гарантування.

На думку О.М. Болсунової, забезпечення якості та ефективності засобів юридичної відповідальності покладається на систему принципів юридичної відповідальності, котрі можливо визначити як систему загальних ідей, засад, правил та умов, які мають загальнообов'язковий характер та на яких засновується дієвість юридичної відповідальності [1, с. 49].

Так, А. М. Колодій наголошує на тому, що принципи в цілому являють собою відправні ідеї буття, які відображають найважливіші підвалини і закономірності, є сутністю і утворюють риси того або іншого явища, відрізняються універсальністю, вищою імперативністю і загально значимістю [2, с. 118].

У свою чергу О. Ф. Скакун визначає поняття принципів у якості сукупності основних вимог до певного процесу (явища, предмету), котрі віддзеркалюють їх сутність [3, с. 319].

Розкриваючи форму прояву принципів, в юридичній літературі проводять виокремлення їх двох видів, що мають власне сутнісне розуміння та характеристики. Зокрема, Р.З. Лівшиц наголошує на тому, що принципи виявляються у вигляді: принципів-норм, що являють собою систему принципів, які мають

правовий характер закріплення; принципи, що прямо не зафіксовані, але розроблені та обґрунтовані на методологічному та теоретико-науковому рівнях [4, с. 32].

Окрім того, В. І. Червонюк звертає увагу на те, що юридична відповідальність має подвійну сутність, що надає змогу розкрити її у широкому та у вузькому значенні:

1) у широкому значенні поняття юридичної відповідальності визначається як ставлення особи до суспільства і до держави, до інших осіб з точки зору виконання нею певних обов'язків по відношенню до суспільства, держави або інших осіб;

2) у вузькому значенні юридична відповідальність інтерпретується як реакція держави на скоєне правопорушення.

Крім того, юридична відповідальність характеризується і рядом ознак:

1. юридична відповідальність пов'язана із державно-владним примусом, оскільки вона передбачає виникнення відносин правоохоронного характеру, в якому зобов'язана сторона – правопорушник, вимушений підкоритися вимогам уповноваженої особи державі в особі компетентних органів держави або посадових осіб;

2. юридична відповідальність пов'язана із певними позбавленнями, які правопорушник повинен пережити. Це є об'єктивна властивість юридичної відповідальності, оскільки ці позбавлення настають як відповідна реакція держави на шкоду, що заподіяна правопорушником суспільству або окремій особі. Негативні наслідки можуть бути особистого характеру або майнового;

3. юридична відповідальність настає лише за скоєне правопорушення, причому правопорушення є основою настання юридичної відповідальності;

4. юридична відповідальність виникає не лише у випадку порушення правових норм, але і застосовується у суворій відповідності з ними, тобто застосування юридичної відповідальності до правопорушника можливе лише за умови дотримання певного процедурно-процесуального порядку, що встановлений законом [5, с. 565].

Отже, принципи юридичної відповідальності це:

1) умови притягнення правопорушників до юридичної відповідальності;

2) основні засади, що мають прямий характер дії, та застосовуються з метою недопущення порушення законності та справедливості в процесі притягнення осіб до юридичної відповідальності;

3) критерії розвитку та вдосконалення інституту юридичної відповідальності;

4) вихідні засади та ідеї функціонування та реалізації юридичної відповідальності.

Література:

1. Болсунова О. М. Сутнісні засади принципів юридичної відповідальності / О. М. Болсунова // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 4. – С. 48-51.

2. Колодій А. М. Конституція і розвиток принципів права України (методологічні питання): Дис. ... д-ра. юрид. наук: 12.00.01; 12.00.02. – К., 1998. – 391 с.

3. Скакун О. Ф. Теория государства и права: Учебник / О.Ф. Скакун. – Х.: Консум, Университет внутренних дел, 2000. – 704 с.

4. Лившиц Р. З., Никитинский В. И. Принципы советского трудового права / Р. З. Лившиц, В. И. Никитинский // Советское государство и право. – 1974. – № 8. – С. 30-37.

5. Червонюк В. И. Теория государства и права: Учебник / В. И. Червонюк. – М.: ИНФРА-М, 2006. – 766 с.

РОЗВИТОК ВІДНОСИН МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ: НАУКОВО-МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА

Терованесов А. М.

*аспірант кафедри конституційного і міжнародного права
Донецького національного університету
м. Донецьк, Україна*

При вивченні теоретичних основ розвитку медичного страхування постає потреба всебічного аналізу методів, які поділяються на загально-наукові, предметом вивчення яких є усі сфери суспільного життя, та приватно-наукові, що допомагають сформуванню уявлень про особливості розвитку певної системи правових відносин та застосовуються виключно у визначеному колі знань. В такому контексті медичне страхування являє собою предмет пізнання не тільки для юристів, а економістів, медиків та представників інших наукових напрямів. Становлення медичного страхування вивчається за допомогою методів, які використовуються як в історичних, так і в правових науках.

Враховуючи думку вчених, які зазначають, що питання історії страхування належать до цивільного, фінансового, медичного права та є частиною соціального законодавства, виявляється складним виділити загальні підходи до методології.

Тому системний підхід вивчення проблеми дозволяє виявити всебічний розвиток медичного страхування та місце у системі правових наук. Дослідження історичності проблеми допомагає спрогнозувати зміни, що можуть відбутися в цій сфері у найближчі десятиріччя.

При вивченні певного наукового дослідження використовується різноманітна система методів, яка дозволяє виявити особливості розвитку визначеної системи знань. Як зазначає, Ю.Сурмін, І.Шпильовий, у науковому пізнанні функціонує цілісна, складна, динамічна, система різноманітних методів, які застосовуються на різних етапах і рівнях пізнання. Так, у процесі наукового дослідження, використовуються різні наукові методи як на емпіричному, так і на теоретичному рівнях, які можна об'єднати в 3 групи: філософські, загальнонаукові, конкретно-наукові [1, с. 290].